

С.В. Глухова, канд. екон. наук, доц. (НТУ «ХПІ», Харків)

ВЗАЄМОЗВ'ЯЗОК ПОНЯТЬ «ЕФЕКТИВНІСТЬ» ТА «РЕЗУЛЬТАТИВНІСТЬ» ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ

Здійснення інноваційної діяльності підприємства є неможливим без оцінки її ефективності. Для здійснення об'єктивної та комплексної оцінки інноваційної діяльності доцільно визначитися із сутністю основоположної категорії «ефективність».

У процесі еволюції дослідження цієї проблеми науковцями були виділені такі підходи: «альтернативної вартості», «оптимальність Парето», «продуктивності факторів виробництва», «ресурсний», «витратний», «результативний», «цільовий», «потрібнісний», «статикодинамічний».

Системний підхід до визначення інновації, а також авторське бачення інноваційної діяльності, кінцевим етапом якої є отримання результату, що виражається у надприбутку від реалізації інновації, дають підставу стверджувати, що базовим підходом до визначення ефективності інноваційної діяльності є результативний підхід.

Із цієї позиції виникає питання тотожності таких понять, як «ефективність» та «результативність».

Слід зазначити, що серед провідних науковців не існує єдиної думки щодо зазначеної проблеми. Науковці Д.А Пірс, Р.Б Робінсон, В.А. Харченко, О.О. Цогла ототожнюють поняття. Протилежні позиції займають провідні класичні вчені П. Друкер, Е.Дж. Долан та Р. Фостер, а також сучасні дослідники О.І. Олексюк, П. Микитюк, Я.В., Світлична, О.В. Олійник, Ю.В. Чибісов. Окремо слід зазначити, що існує думка, яку висловили П. Друкер, М.Х. Мескон, М. Альберт, Ф. Хедоури, щодо суперечливого характеру позицій під час визначення даних категорій.

У цьому дослідженні автор є прихильником другого підходу. Визначальним у дискусії вважатимемо позицію Е.Дж. Долана, який наполягає на тому, що без ефективності результативність сама по собі може привести до банкрутства підприємства, тому що будь-яка діяльність має результат, який не обов'язково може бути позитивним. Сучасні науковці О.В. Олійник, Ю.В. Чибісов також наголошують, що результативність

характеризується не лише позитивним чи негативним результатом, вони стверджують, що відсутність результату – це також результат діяльності, наслідком якого є розсіювання накопиченої енергії (непродуктивне використання ресурсів), підкреслюючи тим самим неможливість ототожнення ефективності та результативності.

Згідно з тим, що ефективність властива не будь-якій взаємодії, а лише цілеспрямованій, ефективність інноваційної діяльності будівельного підприємства доцільно визначати як досягнення максимально можливого результату від створення, впровадження та комерціалізації наукових розробок (результату-інновації), в протилежному випадку слід використовувати термін «результативність інноваційної діяльності».

Отже, ефективність інноваційної діяльності з позиції результативного підходу можна представити таким чином:

$$Еф_{\text{ИД}} = f(Рез_{\text{ИД}}) \rightarrow \max$$

де $Еф_{\text{ИД}}$ – ефективність інноваційної діяльності будівельного підприємства;

$Рез_{\text{ИД}}$ – рівень результативності інноваційної діяльності будівельного підприємства

Теоретично інноваційна діяльність, рівень результативності якої дорівнює 100%, є ефективною. Однак на практиці досягнення такого рівняння є практично неможливим. Тому його доцільно вважати еталонним під час визначення ефективності.

Таким чином, ефективною інноваційною діяльністю підприємства є така діяльність, яка має 100%-вий або максимально можливий за існуючих умов розвитку економіки рівень результативності від створення, розробки, впровадження та комерціалізації наукових розробок.